

Dosarul nr. 2r-300/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru: (jud.: S. Suvac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

DECIZIE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Raisa Ceban reprezentată de avocatul Alexandru Savva,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ceban Liudmila împotriva lui Ceban Alexandr și Ceban Raisa cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului cauzat de evoluția indicelui prețurilor de consum și a cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională depusă de Ceban Raisa împotriva Liudmilei Ceban și Alexandr Ceban cu privire la declararea nulității contractului de împrumut a sumei bănești și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins cererile depuse de Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva privind amânarea și scutirea integrală de plata taxei de stat, și împotriva încheierii din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Savva Alexandru,

c o n s t a t ă:

La 20 iulie 2016 Ceban Liudmila a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandr Ceban și Raisa Ceban, solicitând încasarea în mod solidar din contul părților a sumei de 10.000 de Euro și cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta Ceban Liudmila a modificat și concretizat pretențiile din acțiune, solicitând încasarea în mod solidar din contul părților în beneficiul său a sumei de 84.000 de Euro cu titlu de datorie, 11.870,47 de Euro cu titlu de dobândă de întârziere, 25.000 de lei - taxă de stat și 3000 de lei - cheltuieli de judecată.

La 12 aprilie 2017 Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva în baza mandatului seria MA nr. 0980868 din 31 ianuarie 2017, a depus cerere reconvențională împotriva Liudmilei Ceban și Alexandr Ceban, solicitând declararea nulității absolute a contractului de împrumut din 06 ianuarie 2015 a sumei bănești de 90.000 de Euro și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 28 ianuarie 2019 Ceban Liudmila a concretizat și majorat pretențiile din acțiune, solicitând încasarea în mod solidar din contul lui Ceban Alexandr și Ceban Raisa a sumei de 84.000 de Euro cu titlu de datorie, 35.818,52 cu titlu de dobândă de întârziere, 12.922,45 de Euro prejudiciul cauzat de evoluția indicelui prețurilor de consum (rata inflației), 74.630 de lei și 436,08 Euro cheltuieli de judecată, compuse din taxa de stat în mărime 25.000 de lei, cheltuieli de asistență juridică în mărime de 41350 de lei și cheltuieli de transport în mărime de 8280 de lei și 436,08 Euro.

Prin hotărârea din 28 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea inițială depusă de Ceban Liudmila și s-a încasat în mod solidar din contul lui Ceban Alexandr și Ceban Raisa în beneficiul Liudmilei Ceban suma de 84.000 de Euro cu titlu de datorie și 30.058,19 Euro cu titlu de dobândă de întârziere, în total suma de 114.058,19 Euro, convertită în echivalentul în lei MD conform cursului oficial al BNM la data executării hotărârii. S-a încasat în mod solidar din contul lui Ceban Alexandr și Ceban Raisa în beneficiul Liudmilei Ceban suma de 25.000 de lei taxa de stat, 4000 de lei cheltuieli de transport și 15.000 de lei cheltuieli de asistență juridică, în total 44.000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest, acțiunea inițială a fost respinsă, ca neîntemeiată. Totodată, acțiunea reconvențională depusă de Ceban Raisa a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 30 mai 2019 și la 31 mai 2019 Ceban Liudmila a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii din 28 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea încasării dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii și încasarea din contul intimaților Ceban Alexandr și Ceban Raisa în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

La 24 iunie 2019 și la 02 iulie 2019 Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva a declarat apel nemotivat și netimbrat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 28 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii inițiale și admitere a celei reconvenționale.

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Ceban Liudmila și Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva împotriva hotărârii din 28 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a acordat apelantei Ceban Liudmila termen de 20 de zile de la recepționarea prezentei încheieri pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel și anume, să prezinte motivele de fapt și de drept, pe care se întemeiază apelul și dovada achitării taxei de stat în mărime de 2529,93 de lei. Apelantei Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, s-a acordat termen de 20 de zile de la recepționarea prezentei încheieri pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel și anume, să prezinte motivele de fapt și de drept, pe care se întemeiază apelul și dovada achitării taxei de stat în mărime de 18.750 de lei. Totodată, s-a explicat apelantelor că în situația în care nu vor lichida în termenul stabilit neajunsurile menționate, cererile de apel, împreună cu actele anexate la acestea, vor fi restituite.

La 26 septembrie 2019 Ceban Liudmila a depus cerere privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Prin încheierea din 01 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea Liudmilei Ceban cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, ca neîntemeiată și s-a acordat apelantei termen de 10 zile de la recepționarea încheierii pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 2529,93 de lei. Totodată, s-a

explicat apelantei Ceban Liudmila că în situația în care nu va lichida în termenul stabilit neajunsurile menționate, cererea de apel, împreună cu actele anexate la acestea, va fi restituită.

La 21 octombrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a depus apelul motivat.

La 28 octombrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a depus cerere, prin care a solicitat amânarea plății taxei de stat la depunerea cererii de apel până la soluționarea în fond prin decizie a cererii de apel, în legătură cu starea materială precară.

La 30 octombrie 2019 Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a depus cerere de scutire integrală de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, în legătură cu starea materială precară.

Prin încheierea din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Ceban Liudmila împotriva hotărârii din 28 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu toate documentele anexate la aceasta, din motivul neînlăturării în termen a indicațiilor instanței de apel specificate în încheierile din 17 septembrie 2019 și din 01 octombrie 2019.

Prin încheierea din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile depuse de Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, cu privire la amânarea și scutirea integrală de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiate. S-a acordat apelantei Ceban Raisa și reprezentantului acesteia, avocatul Alexandru Savva termen de 7 zile de la recepționarea încheierii pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18.750 de lei. Totodată, s-a explicat apelantei Ceban Raisa și reprezentantului acesteia, avocatul Alexandru Savva, că în situația în care nu vor fi lichidate în termenul stabilit neajunsurile cererii de apel, aceasta va fi restituită.

Prin încheierea din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel depusă de Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva împotriva hotărârii din 28 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu toate documentele anexate la aceasta, din motiv că apelanta nu s-a conformat indicațiilor obligatorii stabilite prin încheierile din 17 septembrie 2019 și din 05 noiembrie 2019.

La 11 decembrie 2019 Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a declarat recurs împotriva încheierii din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care i-au fost respinse cererile de amânare și de scutire integrală de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și s-a acordat termen să prezinte dovada de plată a taxei de stat, și împotriva încheierii din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care i-a fost restituit apelul din motiv că nu a prezentat dovada achitării taxei de stat în mărime de 18.750 de lei, solicitând repunerea în termen a recursului, admiterea acestuia și casarea încheierilor menționate ale instanței de apel.

În motivarea recursului avocatul Alexandru Savva a indicat că instanța de apel a emis încheierea recurată cu încălcarea normelor de drept material și procedural, nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

La 14 iulie 2020 Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva a depus cerere de recurs suplimentară, invocând că din confirmarea nr. 40 din 23 septembrie 2019, eliberată de Serviciul Fiscal de Stat (anexată la recursul respectiv), rezultă că pentru anii 2016 - 2017 nu a avut niciun venit, iar în anul 2018 a înregistrat un venit de 9.110 lei, din

care s-au reținut taxe și impozite, s-au transferat în contul executării documentelor executorii.

A menționat avocatul Alexandru Savva că pe toate bunurile mobile și imobile, de care dispune Ceban Raisa, a fost aplicat sechestru prin încheierea din 05 octombrie 2016 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana.

O dovadă în plus a imposibilității achitării taxei de stat sunt și încheierile executorului judecătoresc O. Ungureanu din 18 noiembrie 2019 (anexată la recurs), prin care se confirmă faptul aplicării măsurilor de asigurare a acțiunii, precum și încheierea de preluare a procedurii de executare din 09 decembrie 2019, care atestă nestingerea datoriilor impuse spre achitare.

Consideră că scutirea de plata taxei de stat îi va oferi Raisei Ceban o șansă de valorificare a dreptului ei de acces la justiție, iar suma taxei de stat să fie compensată de către stat.

De asemenea, a indicat că la 21 noiembrie 2019 Ceban Raisa a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere, prin care a solicitat prelungirea termenului de plată a taxei de stat, însă aceasta nu a fost transmisă judecătorului-raportor până la data emiterii încheierii din 26 noiembrie 2019, rămânând astfel fără soluționare, care ulterior prin scrisoarea nr. 4-35/6-2177 din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, i-a fost restituită, confirmând faptul netransmiterii, și explicându-i că este în drept să conteste încheierea enunțată în caz de dezacord cu aceasta.

A notat că, deși prin decizia din 30 ianuarie 2020 a inspectorului-judecător din cadrul Inspecției Judiciare, organ specializat al Consiliului Superior al Magistraturii, Stela Subotin, a fost respinsă ca neîntemeiată sesizarea sa privind tragerea la răspundere disciplinară Președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, Lidia Bulgac și judecătorilor Curții de Apel Chișinău, Maria Guzun, Virgiliu Buhnaci și Liuba Pruteanu, invocându-se că a avut loc o eroare a specialistului responsabil de înregistrare a cererilor și transmiterea lor către executor, din explicațiile depuse de către Președintele interimar al Curții de Apel Chișinău, Lidia Bulgac, s-a constatat că există o justificare rezonabilă asupra erorii produse, ceea ce circumscrie o abatere scuzabilă, care nu este de natură a atrage răspunderea disciplinară în temeiul normei prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. j) și alin. (2) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Totodată, i s-a explicat că încheierea din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău este cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 15 zile de la comunicare, prin intermediul Curții de Apel Chișinău.

Reprezentantul recurente a invocat că din vina angajaților Curții de Apel Chișinău, care nu au transmis spre soluționare judecătorului-raportor desemnat să examineze cauza respectivă, până la emiterea încheierii din 26 noiembrie 2019, a cererii sale privind prelungirea termenului de plată a taxei de stat, a fost lipsită de dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6§1 CȚEDO.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa părților la proces, inclusiv Raisei Ceban și avocatului Alexandru Savva la 04 decembrie 2019, însă lipsesc date cu privire la recepționarea acestuia de către ultimii (f.d. 224, vol. IV).

Astfel, recursul declarat la 11 decembrie 2019, este în termen.

La 17 iunie 2020 și ulterior la 14 iulie 2020 în adresa Ludmillei Ceban și Alexandr Ceban a fost expediată copia recursului inițial și suplimentar declarat de Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referințelor (f.d. 2, 4, vol. V).

La 13 iulie 2020 Ceban Liudmila a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva, cu menținerea încheierilor Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2019 și din 26 noiembrie 2019, pe care le consideră legale și întemeiate.

Intimata a menționat că recurenta Ceban Raisa și avocatul acesteia Alexandru Savva duc în eroare instanțele de judecată, or, deși ambii au dispus de suficient timp, nici până în prezent, când cauza se află deja pe rolul instanței de recurs, nu au prezentat dovada de plată a taxei de stat impusă pentru cererea de apel.

De fapt, scopul recurentei este de a tergiversa examinarea definitivă a cauzei un timp cât mai îndelungat, făcând în așa mod abuz de drepturile sale.

La 21 iulie 2020 și la 27 iulie 2020 Ceban Liudmila a depus referințe suplimentare împotriva recursului depus de Ceban Raisa, comunicând că deși recurenta invocă că nu dispune de surse financiare pentru a achita taxa de stat, totuși la 23 august 2017 în altă cauză civilă privind partajul averii, aceasta a achitat taxa de stat în mărime integrală într-o singură rată în sumă de 5.498,44 de lei, fapt ce denotă că starea materială a acesteia nu este precară.

Cu toate că, recurenta a invocat că pe toate bunurile sale mobile și imobile, aflate în proprietatea sa, au fost aplicate sechestre, implicit prin încheierea de aplicare a măsurilor de asigurare din 05 octombrie 2016 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, și nu poate să le înstrăineze pentru a achita taxa de stat, însă ea nu a fost lipsită de dreptul de posesie și folosință asupra acestora.

Mai mult ca atât, Ceban Raisa deține în proprietate un apartament situat în XXXXX, care este dat în locațiune până în prezent, precum și are în folosință casa de locuit amplasată în XXXXX.

Alte referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs și obiecțiile expuse în referințe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat împotriva încheierii din 05 noiembrie 2019 urmează a fi respins cu menținerea încheierii date, iar recursul declarat împotriva încheierii din 26 noiembrie 2019 urmează a fi admis, cu casarea acestei încheieri și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea; să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Conform art. 365 alin. (4) din Codul de procedură civilă, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

Conform art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești se achită 75% din

taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată.

Totodată, potrivit art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prevederi similare conține și art. 4 alin. (1) din Legea taxei de stat, care stipulează că, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

În conformitate cu art. 86 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecătorul, până la acceptarea cererii de chemare în judecată, soluționează cererile părților privind amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat ținând cont de situația lor materială.

Conform art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1).

Din materialele cauzei rezultă că la 24 iunie 2019 și ulterior la 02 iulie 2019, Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva a declarat apel nemotivat și netimbrat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 28 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a celei reconvenționale (f.d. 47-48, 63, vol. IV).

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva și s-a acordat apelantei termen de 20 de zile de la recepționarea încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel și anume, să prezinte motivele de fapt și de drept, pe care se întemeiază apelul și dovada achitării taxei de stat în mărime de 18.750 de lei. Totodată, s-a explicat apelantei că în situația în care nu va lichida în termenul stabilit neajunsurile menționate, cererea de apel, împreună cu actele anexate la aceasta, va fi restituită.

La 21 octombrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva a depus apelul motivat (f.d. 158-169, vol. IV).

La 28 octombrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a depus cerere prin care a solicitat amânarea plății taxei de stat la depunerea cererii de apel până la soluționarea în fond prin decizie a cererii de apel, în legătură cu situația materială precară (f.d. 170-171, vol. IV).

La 30 octombrie 2019 Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva a depus cerere privind scutirea integrală de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 28 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în legătură cu situația materială precară (f.d. 178, vol. IV).

Drept temei de amânare și scutire integrală de la plata taxei de stat impusă pentru cererea de apel, Ceban Raisa a invocat că nu este încadrată în câmpul muncii, are la

întreținerea sa doi copii, iar impunerea ei la plata taxei de stat îi va crea un dezechilibru a capacității de întreținere pe sine și pe copii săi, ducând-o în imposibilitate să-și asigure existența, iar ca efect îi va fi îngădit dreptul la un proces echitabil.

A menționat că pe toate bunurile mobile și imobile aflate în proprietate sa, este aplicat sechestru prin încheierea din 05 octombrie 2016 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, astfel încât se află în imposibilitate să înstrăineze măcar unul din bunurile sale în vederea achitării taxei de stat.

Se reține că la cererile de amânare și de scutire integrală de plata taxei de stat, Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva a anexat copia extrasului din 11 iunie 2019 eliberat de Agenția Servicii Publice, Secția înregistrarea măsurilor de asigurare și furnizarea informații și copia adeverinței din 12 iunie 2019 eliberată de Agenția Servicii Publice, Direcția identificare și înmatriculare a mijloacelor de transport, referitor la bunurile mobile și imobile pe care le deține în proprietate (f.d. 173-174, vol. IV).

Prin încheierea din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile depuse de Ceban Raisa cu privire la amânarea și scutirea integrală de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și s-a acordat apelantei termen de 7 zile de la recepționarea încheierii pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18.750 de lei.

Prin încheierea din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva împotriva hotărârii din 28 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu toate documentele anexate la aceasta, din motiv că apelanta nu s-a conformat indicațiilor obligatorii stabilite prin încheierile din 17 septembrie 2019 și din 05 noiembrie 2019.

Analizând circumstanțele expuse în raport cu prevederile legale citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererilor depuse de Ceban Raisa cu privire la amânarea și scutirea integrală de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, or, apelanta, contrar prevederilor art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă și art. 4 alin. (1) din Legea taxei de stat, nu a prezentat probe concludente și pertinente, prin care să fie confirmată incontestabil situația materială precară.

Astfel, deși Ceban Raisa a invocat că nu este încadrată în câmpul muncii, însă nu a prezentat în acest sens niciun certificat valabil la momentul adresării – 28 octombrie 2019 - 30 octombrie 2019 cu cererile de amânare și scutire de plata taxei de stat, eliberat de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, care să ateste statutul ei de șomeră.

De asemenea, instanța de recurs nu poate reține argumentul Raisei Ceban precum că are la întreținere doi copii, or, după cum rezultă din actele cauzei fiul acesteia XXXXX, a.n. XXXXX, la momentul adresării cu cererile nominalizate supra, avea deja 21 de ani împliniți, iar fiica XXXXX, a.n. XXXXX, avea deja 20 de ani împliniți, ambii copii fiind majori (f.d. 190, 193, vol. I; f.d. 183-184, vol. IV).

Alte înscrisuri ce ar confirma faptul că persoanele respective se află exclusiv la întreținerea Raisei Ceban, la actele cauzei și la cererile de amânare și scutire integrală de la plata taxei de stat, nu au fost anexate.

Nu poate fi reținut nici argumentul Raisei Ceban precum că nu poate înstrăina bunurile imobile pe care le deține în proprietate, întru achitarea taxei de stat, deoarece prin hotărâre judecătorească pe acestea au fost aplicate interdicții de înstrăinare, din următoarele considerente.

După cum rezultă din încheierea din 07 octombrie 2016 a executorului judecătoresc Ungureanu Oleg, în baza încheierii din 05 octombrie 2016 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, a fost aplicat sechestru pe bunurile mobile și imobile ale debitorilor Ceban Raisa și Ceban Alexandr în limita valorii acțiunii în sumă de 84.000 de Euro (f.d. 197, vol. I; f.d. 193, vol. IV).

Potrivit datelor din Registrul bunurilor imobile, sechestru a fost aplicat pe următoarele bunuri imobile: teren cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX ha, amplasat în XXXXX; construcție – casă individuală de locuit, cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX., situată în XXXXX; teren, cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX ha, amplasat în XXXXX, și încăpere - locativă, cu nr. cadastral XXXXX, cu suprafața de XXXXX., amplasată în XXXXX (f.d. 198-199, vol. I; f.d. 194-199, vol. IV).

Însă, din copia extrasului din 11 iunie 2019 eliberat de Agenția Servicii Publice, Secția înregistrarea măsurilor de asigurare și furnizarea informații rezultă că pe lângă bunurile imobile indicate supra, Raisa Ceban mai deține în proprietate și alte imobile, cum ar fi: încăperea cu nr. cadastral XXXXX, amplasată în XXXXX; încăperea cu nr. cadastral XXXXX, amplasată în XXXXX; încăperea cu nr. cadastral XXXXX, amplasată în XXXXX; teren cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în XXXXX și construcția cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în XXXXX (f.d. 173, vol. IV), în privința cărora lipsesc informații cu privire la aplicarea interdicțiilor.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că nu au fost prezentate probe care să demonstreze situația financiară precară a Raisei Ceban, ce ar face imposibilă achitarea integrală sau parțială a taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Totodată, se reține că deși prima instanță, prin încheierea din 12 aprilie 2017, a scutit-o parțial pe Raisa Ceban de plata taxei de stat la înaintarea acțiunii reconvenționale, obligând-o, din suma de 25.000 de lei, să achite doar 3.000 de lei cu titlu de taxă de stat, totuși, ultima nu a prezentat dovezi că situația ei materială la momentul adresării în instanța de apel, (cu cererea de amânare și de scutire integrală de plata taxei de stat), este aceeași și nu s-a schimbat esențial de la data emiterii încheierii respective (f.d. 98-100, vol. I).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră legală și întemeiată încheierea din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 380 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, instanța de apel soluționează cererea și demersul participantului la proces ce țin de examinarea apelului după ce ascultă opiniile celorlalți participanți. Cererea și demersurile înaintate se soluționează în conformitate cu prevederile art. 48 și 203, instanța de apel nefiind în drept să le respingă din motivul respingerii lor în primă instanță.

Conform art. 203 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererile și demersurile participanților la proces în problema judecării cauzei se soluționează prin încheiere judecătorească.

După cum s-a menționat supra, la prezentul recurs Ceban Raisa a anexat cererea din 21 noiembrie 2019 înregistrată în cancelaria Curții de Apel Chișinău cu nr. S-9920/1723, prin care a solicitat să fie prelungit termenul stabilit prin încheierea din 05 noiembrie 2019 de achitare a taxei de stat cu cel puțin 30 de zile, invocând că, cuantumul taxei de stat calculat spre achitare este prea mare, iar termenul de prezentare a dovezii plății taxei de stat este prea mic (f.d. 234, vol. IV).

Prin scrisoarea nr. 4-35/6-2177 din 03 decembrie 2019, Președintele interimar al Curții de Apel Chișinău a comunicat avocatului Alexandru Savva că cererea din 21 noiembrie 2019 nu a fost transmisă spre soluționare judecătorului-raportor până la data emiterii încheierii din 26 noiembrie 2019 de restituire a cererii de apel, fiind astfel lăsată fără examinare (f.d. 233, vol. IV).

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră pripită soluția instanței de apel de a restitui apelul declarat de Ceban Raisa reprezentată de avocatul Alexandru Savva, din motivul neprezentării dovezii achitării taxei de stat în termenul de 7 zile acordat prin încheierea din 05 noiembrie 2019.

Or, până la emiterea încheierii din 26 noiembrie 2019, instanța de apel urma să se expună asupra cererii din 21 noiembrie 2019 a recurenteii-apelante Ceban Raisa cu privire la prelungirea termenului de prezentare a dovezii plății taxei de stat.

Iar, faptul netransmiterii de către angajații cancelariei a cererii respective completului de judecată care a examinat cauza, nu poate fi imputat recurenteii, fiindu-i în așa mod îngădită posibilitatea de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor de drept în vigoare.

Astfel, instanța de recurs consideră că omisiunea de a examina cererea Raisei Ceban cu privire la prelungirea termenului stabilit pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat, reprezintă o încălcare a dreptului recurenteii la un proces echitabil garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care obligă instanțele de judecată să-și motiveze soluțiile astfel încât să permită exercitarea efectivă a dreptului la casație, să nu lase părțile într-o stare de incertitudine și să nu creeze impresia că nu au fost auzite.

La acest capitol, se accentuează că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului denotă că riscul unei greșeli făcute de o autoritate de stat trebuie să fie suportat de stat, iar erorile nu trebuie să fie remediate pe seama persoanei în cauză (*cauzele Platakou vs. Grecia, 11 ianuarie 2001, parag. 39; Freitag vs. Germania, 19 iulie 2007, parag. 41; Šimecki vs. Croația, 30 aprilie 2014, parag. 46; Čakarevic vs. Croația, 28 aprilie 2018, parag. 80*). În toate aceste cazuri, reclamantii au fost sancționați procedural pentru erorile făcute de organele statului, pentru care nu ar fi trebuit să-și asume nicio responsabilitate.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva împotriva încheierii instanței de apel, prin care au fost respinse cererile cu privire la amânarea și scutirea integrală de plata taxei de stat, cu menținerea încheierii date și de a admite recursul declarat de către Ceban Raisa, reprezentată de avocatul Alexandru Savva împotriva încheierii prin care a fost restituită cererea de apel, cu casarea acestei încheieri și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și b) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Raisa Ceban reprezentată de avocatul Alexandru Savva împotriva încheierii din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Se menține încheierea din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Se admite recursul declarat de Raisa Ceban reprezentată de avocatul Alexandru Savva împotriva încheierii din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Se casează încheierea din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ceban Liudmila împotriva lui Ceban Alexandr și Ceban Raisa cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, prejudiciului cauzat de evoluția indicelui prețurilor de consum și a cheltuielilor de judecată, și la cererea reconvențională depusă de Ceban Raisa împotriva Liudmilei Ceban și Alexandr Ceban cu privire la declararea nulității contractului de împrumut a sumei bănești și încasarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată.

Decizia în partea menținerii încheierii este irevocabilă, iar în partea remiterii cauzei la rejudecare nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Mariana Pitic